

MART 2018

SOCAR Polymer MMC-nin xəbərlər bülleteni / Nömrə 3 / 2018-ci il

Bu buraxılışda:

Rusiya KİV-lərinin "SOCAR Polymer" zavodunda keçirdikləri mətbuat turu s.15

8 mart bayramı ilə birgə qeyd edilən əlamətdar nailiyyət s.22

"SOCAR Polymer" zavodunda keçirilmiş təlimlər s.27

520
işçi

İş vaxtının itkisi olmadan
14,573,652
adam/saat işlənmişdir

99.2%

PP zavodu – mart ayına
ümumi irəliləyiş

92.6%

YSPE zavodu – mart ayına
ümumi irəliləyiş

 SOCAR
POLYMER

Əməkdaşlıq - ən işlək vasitə kimi

Hörmətli həmkarlar!

Bildiyiniz kimi, "Cryogenmash" şirkətinin kollektivi rusiyalı jurnalistlərdən ibarət nümayəndə heyəti ilə birgə "SOCAR Polymer" zavodlarının tikinti meydançasını ziyarət etmişdir. Həmin jurnalistlərin bir həftə sonra zavodlara səfər barədə hazırladığı reportajlar ölkəmizin sərhədlərindən kənar da yayınlanmışdır. "Cryogenmash" şirkəti üçün "SOCAR Polymer" layihəsi inqilabi bir innovasiyadır, çünki meydançamızın nişan daşı olan şaquli azot rezervuarları məhz "SOCAR Polymer" layihəsinin konkret ehtiyaclarını qarşılamaq məqsədi ilə xüsusi sifarişlə layihələndirilmiş və qurulmuşdur. Adətən üfqi vəziyyətdə yerləşdirilən azot rezervuarları çox yer tutur və beləliklə də həmin sahələrin texniki xidmət xərclərini artırır. Odur ki, rezervuarları şaquli vəziyyətdə yerləşdirməklə bizim büdcə məhdudiyyətlərimiz nəzərə alınmış oldu. Bunun üçün "Cryogenmash"a təşəkkür edirik.

"SOCAR Polymer" layihəsini təsvir edərkən rast gəldiyiniz feli bağlamaları və söz birləşmələrini anlatmaq üçün izahlı lüğətə ehtiyacınız ola bilər, çünki onlardan çoxu "birinci" sözü ilə başlayır. Belə həlledici söz birləşmələrindən biri də "çoxmillətli kollektiv iş" ifadəsidir ki, buradakı sözlərin hər biri əsas söz rolunu oynayır. "Cryogenmash"la əməkdaşlıq bunun bariz nümunəsidir.

Ötən beş il ərzində Layihəmizə texnologiya, təcrübə və hüquqi məsləhət, investisiya və innovasiya, habelə "baş və əllər" cəlb etmək məqsədilə biz 16 ölkəni təmsil edən mütəxəssislərin xidmətlərindən istifadə etmişik. Onlardan

bəziləri ilə biz hələ də video-konfranslar vasitəsi ilə müntəzəm olaraq məsləhətləşir, digərləri ilə isə ofisdə və ya tikinti sahəsində hər gün çiyin-çiyinə işləyirik. Layihənin reallaşmasına aparən kifayət qədər enişli-yoxuşlu yollarda eyni hədəfləri rəhbər tutaraq biz xeyli təcrübə əldə etmişik.

Biz həmçinin öz yerli mütəxəssislərimizin peşəkar ixtisas səviyyələrini artırmaq üçün onları Türkiyə, İtaliya, ABŞ, Sinqapur, Niderland, Özbəkistan, Fransa, Rusiya və bir çox başqa ölkələrə təlimlərə göndərmişik ki, bu da onlara eyni zamanda başqa xalqları, onların dil və mədəniyyətlərini tanımaq imkanı yaratmışdır. Bu günə qədər 28 min adam-saat həcmində təlim keçirilmiş və 637 azərbaycanlı mütəxəssis Vətənə xidmət etmək üçün əldə etdikləri unikal bilik və bacarıqlarla ölkəmizə qayıtmışdır.

Biz sadəcə bir yerdə işləməmişik, biz bundan artığını etmişik – biz beş il ərzində bir-birimizə dayaq olmuşuq. Gəlin bu əməkdaşlığı gələcəkdə də qoruyub saxlayaq, çünki əməkdaşlıq liderliyin keyfiyyətini sübuta yetirir!

Fərid Cəfərov

Mart 2018

Tikinti sahəsindən görüntülər

Mart ayı ərzində sahədə müşahidə olunan irəliləyiş

YSPE zavodu

Fevral 2018

Mart ayındaki
irəliləyiş

Mart 2018

YSPE zavodu:
Qarışdırıcı siloslar.
NÖC kabellərinin
çəkilməsi və hava
manifoldlarının
quraşdırılması
davam edəcək.
Dayaqların
və pnevmatik
boruların
quraşdırılması
davam etmişdir.

YSPE zavodu:
**Orqanoleptik
qurğu/Tullantı
sularının
təmizlənməsi
qurğusu.**
Metal
konstruksiyaların
montajı və kabel
tavalarının
quraşdırılması
davam etmişdir.
Soyuducu
su xətlərinin
quraşdırılması
başlamışdır

**YSPE zavodu:
Ekstruziya
qurğusu.**

Demir-beton işləri başa çatmışdır. Metal konstruksiya və boru montajı işləri davam etmişdir. Birləşmə qutusunun və sendviç panellərin quraşdırılması davam etmişdir

**YSPE zavodu:
Polimerləşdirmə
qurğusu.**

Avadanlıq quraşdırılmışdır. Boru sistemlərinin və dayaqların quraşdırılması davam etmişdir. Metal konstruksiyaların, birləşmə qutusunun, işıqlandırma və s. quraşdırılması davam etmişdir

**YSPE zavodu:
Elektrik
yarımstansiyası.**

Aparat otağında yerləşən İVHK panellərinə kablərin birləşdirilməsi və NÖC panellərinə kablərin çəkilməsi davam etmişdir

Fevral 2018

Mart ayındaki
irəliləyiş

Mart 2018

YSPE zavodu:
Polimerləşdirmə
qurğusunun
boru estakadası.
Boru
dayaqlarının
quraşdırılması
davam etmişdir.
Kabel tavalarının
quraşdırılması
davam etmişdir.
Kabellərin
çəkilməsi davam
etmişdir

YSPE zavodu:
Reaktorun
boşaltma
rezervuarı.
Elektrotexniki
işlər davam
etmişdir

YSPE zavodu: Katalizatorun aktivləşdirilməsi.
Metal konstruksiyaların quraşdırılması davam etmişdir

YSPE zavodu:
Torbalama və
qablaşdırma.
Metal
konstruksiyaların
və üzülük
panellərin
quraşdırılması
davam etmişdir.
Avadanlıqların
quraşdırılması
davam etmişdir

YSPE zavodu: Aşağı təzyiqli ərیدicilərin çıxarılması.
NÖC-lərin quraşdırılması və kəbellərin çəkilməsi başa
çatmışdır

PP zavodu: Mühəndis şəbəkələri (MŞ) və ümumzavod təsərrüfatı (ÜT) sahələri

Fevral 2018

Mart ayındaki irəliləyiş

Mart 2018

PP zavodu/ MŞ və ÜT: Elektrik yarımstansiyası. Tam həcmli elektrikləşdirmə (cərəyanın qoşulması) işləri davam etmişdir

PP zavodu/ MŞ və ÜT: Vahid idarəetmə otağı. Buraxılış-sazlama işləri davam etmişdir

PP zavodu/ MŞ və ÜT: Kimyəvi maddələr və qatqılar anbarı. Dam panellərinin döşənilməsi işlərinin əksəriyyəti başa çatmışdır

PP zavodu/ MŞ və ÜT: Laboratoriya. Tamamlama/ bəzək işlərinin əksəriyyəti başa çatmışdır

Fevral 2018

Mart ayındaki
irəliləyiş

Mart 2018

PP zavodu/ MŞ
və ÜT: İnzibati
bina.

Tamamlama/
bəzək işlərinin
əksəriyyəti başa
çatmışdır

PP zavodu/ MŞ
və ÜT: Sex.

Tamamlama/
bəzək işlərinin
əksəriyyəti başa
çatmışdır

PP zavodu/ MŞ
və ÜT: Torbalama
və qablaşdırma
binası.

Divar və dam
panellərinin
quraşdırılması
davam etmişdir

PP zavodu/
MŞ və ÜT:
Yanğınsöndürmə
hovuzları və
nasosxana.

Buraxılış-
sazlama işləri
davam etmişdir

PP zavodu/ MŞ
və ÜT: Hava/
Yüksək təzyiqli
azot kondensatı
kompresor
stansiyasının
rezervuar və
nasos təsərrüfatı.
Buraxılış-
sazlama işləri
davam etmişdir

PP zavodu/ MŞ
və ÜT: Soyuducu
qüllə.
Buraxılış-
sazlama işləri
davam etmişdir

PP zavodu/ MŞ
və ÜT: Məşəl
bacası.
Buraxılış-
sazlama işləri
davam etmişdir

PP zavodu/ MŞ
və ÜT: Klapanlar
binası.
Tamamlama/
bəzək işləri başa
çatmışdır

Fevral 2018

Mart ayındaki
irəliləyiş

Mart 2018

PP zavodu/
MŞ və ÜT:
Darvaza və
Buraxılış-nəzarət
məntəqəsi.
Təmir işləri
davam etmişdir

PP zavodu/
MŞ və ÜT:
PP-Yaş bölmə /
Polimerləşdirmə.
Avadanlığın
sınaqları
davam etmişdir.
Elektrikli
NÖC-lərin
quraşdırılması
davam
etmişdir. Boru
sistemlərinin
sınaqları
davam etmişdir.
Haçalanma
kəbləri
üçün tavaların
quraşdırılması
davam etmişdir

PP zavodu/
MŞ və ÜT: PP
- Quru bölmə /
Ekstruziya binası.
Boru sistemlərinin
sınaqlarının
əksəriyyəti
başə çatmışdır.
İşıqlandırma
sistemi
quraşdırılmış
və cərəyana
qoşulmuşdur.
Liftin quraşdırma
işləri davam
etmişdir

PP zavodu/ MŞ və ÜT: PP- Quru bölme / PP ovuntu siloları.
Buraxılış-sazlama işləri davam etmişdir

PP zavodu/ MŞ və ÜT: Homogenləşdirmə qurğusu / Qarışdırıcı silolar.
Buraxılış-sazlama işləri davam etmişdir

PP zavodu/ MŞ
və ÜT: Xam su
çəni.
Buraxılış-
sazlama işləri
davam etmişdir

Fevral 2018

Mart ayındaki
irəliləyiş

Mart 2018

PP zavodu/
MŞ və ÜT:
Birləşdirici boru
estakadaları.
Boru sınaqları
davam etmişdir

Azot aqreəti.
Buraxılış-
sazlama işləri
davam etmişdir

Anbar.
Bitişmə yerlərin
hermetiklə
doldurulması
davam etmişdir

Yollar.
Daxili yolların
salınması davam
etmişdir. Birinci
asfalt qatının
çəkilməsi davam
etmişdir. Sahədə
ışığılandırma
işləri davam
etmişdir

Layihənin icra vəziyyəti

PP Zavodu üzrə irəliləyiş

Layihənin bölmələri üzrə ümumi irəliləyiş

İşçi layihəsinin hazırlanması

MTT/Satınalma

Podrat işləri

Material təchizatı – hazırlama və çatdırılma

Tikinti işləri

Ümumi irəliləyiş faizi

YSPE Zavodu üzrə irəliləyiş

Layihənin bölmələri üzrə ümumi irəliləyiş

İşçi layihəsinin hazırlanması

MTT/Satınalma

Podrat işləri

Material təchizatı – hazırlama və çatdırılma

Tikinti işləri

Ümumi irəliləyiş faizi

Rusiya KİV-in "SOCAR Polymer" zavodlarına səfəri

28-29 mart 2018-ci il tarixlərində Rusiyanın kütləvi informasiya vasitələrini təmsil edən böyük bir nümayəndə qrupu "SOCAR Polymer" layihəsi çərçivəsində həyata keçirilən Rusiya-Azərbaycan əməkdaşlığı haqqında yazılı və video materiallar hazırlamaq məqsədi ilə "SOCAR Polymer" zavodunu ziyarət etdi.

"HTB", "Interfax", "MediaCorpus", "Fact", "360TV" və "Expert" kimi tanınmış media şirkətlərini təmsil edən qonaqlar "SOCAR Polymer" şirkətinin Baş Direktoru Fərid Cəfərovla Sumqayıtdakı "SOCAR Polymer" zavodunun VIP mərkəzində mətbuat konfransı keçirdilər.

Bundan sonra zavodla tanışlıq turuna çıxan qonaqlar bir neçə mütəxəssis-texnoloqdan müsahibə də aldılar. İki gün davam edən tədbirin nəticəsi olaraq "expert.ru", "inbalashikha.ru" və digər onlayn media vasitələrində "Şaquli nailiyyət" və "Balaxıda istehsal edilmişdir" başlıqları altında məqalələr dərc edildi. "SOCAR Polymer" və "Cryogenmash" arasında əməkdaşlığa həsr edilmiş video reportaja "SOCAR Polymer" in "Youtube"dakı kanalında orijinal dildə baxmaq olar. Dərc edilmiş materiallardan bəzi parçalar aşağıda diqqətinizə təqdim edilir:

"SOCAR Polymer"lə "Cryogenmash" ASC arasındakı əməkdaşlıq haqqında video reportaj

Polimer biznesinin Azərbaycanda geniş perspektivləri var, çünki respublikamız bütün plastik məmulatları qonşu ölkələrdən idxal edir - demək ki, yerli polimer zavodunun

“Şaquli nailiyyət”

fəaliyyət göstərməsi dövlət büdcəsinə əlavə yarım milyard gəlir deməkdir. Belə zavodun açılışı Bakı neft sənayesi işçilərinin bir çox sülaləsinin çoxdankı arzusu idi.

“İdeal halda, polimerlərin ümumi həcmnin 100%-nin Azərbaycanda yekun məhsulun istehsalı üçün istifadə olunması 15000 yeni iş yerinin açılmasına gətirib çıxaracaq”, deyə “SOCAR Polymer”-in Baş Direktoru Fərid Cəfərov öz müsahibəsində vurğulayıb.

“SOCAR Polymer” zavodunda quraşdırılmış azot qurğusu (AQ) Balaşixadadakı zavoddan satın alınmışdır. Bu qurğu həmin zavodun layihələndirdiyi və istehsal etdiyi ilk şaquli azot qurğusudur, çünki bundan əvvəlki bütün belə qurğular üfüqi vəziyyətdə yerləşdirilirdi. Şaquli vəziyyətdə yerləşdirildiyinə görə həmin AQ iki dəfə az yer tutur. Borular vasitəsi ilə duru azotu və polimer komponentlərini ötürən həmin AQ zavodun döyünən üreyi hesab olunur.

Qurğunun konstruksiyasını vəsf edərkən modernləşmə şöbəsinin müdiri Oleq Yakubov deyir: “Kriogen rezervuarı termosə bənzəyir, amma bu - texnoloji cəhətdən mükəmməl bir termosdur. Bu qurğu biri-birinin içində yerləşdirilmiş iki tutumdan ibarətdir. Daxili tutum paslanmayan austenit poladdan qayırılmış, ətrafı isə vakuumla izolyasiya edilmişdir”. Bu iki kriogen rezervuardan hər biri 250 m³-ə qədər azot tutur. Bundan əlavə, azot qurğusu saatda 3500 m³ azot istehsal edə bilir. Bu qurğu xammalı hərfi mənada havadan əldə edir, amma burada heç bir möcüzə yoxdur, bu prosesin sırf elmi əsası vardır.

“Cryogenmash” şirkətinin layihə meneceri Sergey Mazur texnoloji prosesi qısaca belə təsvir etdi: “Atmosfer havası kompressordan, sonra təmizləmə və separator kameralarından keçir və yekunda təmiz azot əldə edilir”.

Rusiyanın “Cryogenmash” şirkəti “SOCAR Polymer” şirkətinin Azərbaycandakı istehsalat sahəsində quraşdırılmış azot qurğusunun və duru azot rezervuarları təsərrüfatının istismar sınaqlarına başladı. Bu AQ həm Rusiya, həm də dünya bazarlarında mövcud olan unikal bir qurğudur – burada duru azot şaquli vəziyyətdə quraşdırılmış iki silindrik rezervuarda saxlanacaq. 9 bal gücündə zəlzələyə davam gətirə bilər həmin rezervuarların layihəsi məxsusi olaraq seysmik zonalar üçün işlənilib hazırlanmışdır. “Cryogenmash” şirkətinin mütəxəssislərinin sözlərinə görə, bu qurğu belə həcmdə rezervuarları (hər biri 250 m³) olan dünyanın şaquli vəziyyətdə quraşdırılmış ilk duru azot qurğusudur. Odur ki, belə innovativ qurğuların layihələndirilməsi və istehsal edilməsi sahəsində əldə edilmiş təcrübə “Cryogenmash” şirkətinə oxşar məhsul istehsal edən rəqiblərindən irəlidə getməyə imkan verir.

Duru azot rezervuarları Sifarişçinin tələbi ilə şaquli vəziyyətdə quraşdırılmışdır. “SOCAR Polymer”-in Baş Direktoru Fərid Cəfərovun sözlərinə görə, polimer zavodunun ölçüləri layihə üçün xərclənən kapital vəsaitin həcminə ciddi təsir göstərir. Belə ki, zavodun tutduğu sahə nə qədər kiçik olsa, müxtəlif qurğular arasındakı məsafələr və nəticə etibarilə istifadə olunan boruların, kablərin və s. materialların miqdarı da o qədər az olar. Beləliklə, azot qurğusu bütövlükdə 23x33 m-lik bir sahə tutur, bu isə onun üfüqi vəziyyətdə yerləşdirilmiş variantından 5 dəfə kiçik sahə deməkdir. Amma, “Cryogenmash” şirkətinin layihə meneceri Sergey Mazurun sözlərinə görə, layihələndirmə prosesində istifadə olunmuş yeni mühəndis-texniki metodikalarla bağlı xərcləri nəzərə alsaq, şaquli azot qurğusu ənənəvi variantdan iki dəfə baha başa gəlir. Sergey Mazurun proqnozuna görə, gələcəkdə seriyalı istehsal başladıqdan sonra yeni sistemlərin qiyməti ənənəvi variantdan 1/3 dəfə fərqlənəcək. Beləliklə də, şaquli vəziyyətdə quraşdırılmış qurğunun qiymətinin daha çox olmasına baxmayaraq, Fərid Cəfərovun sözlərinə görə, “SOCAR Polymer” hələ təqribən 20% vəsait qənaət etməyə müyəssər olmuşdur.

“Balaşixada istehsal edilmişdir”

Balaşixada fəaliyyət göstərən “Cryogenmash” ASC Sumqayıt Kimya Sənaye Parkındakı yeni polipropilen zavodunun tikintisində iştirak etməkdədir. Bu müəssisə hava separatorlu yeni kriogen azot qurğusu, habelə seysmik zonalarda istifadə oluna bilən unikal şaquli azot rezervuarları layihələndirmiş və istehsal etmişdir. Hal-hazırda, istismara verilməzdən əvvəl həmin azot qurğusunun yekun sınaqları keçirilir. Balaşixa və Moskvadan gəlmiş kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri Sumqayıtdakı bu polimer zavodunu ziyarət edərək həmin prosesi şəxsən müşahidə etmək imkanı əldə etdilər. Həmin ziyarət sübut etdi ki, Balaşixa özünün istehsal etdiyi məhsulla fəxr edə bilər. “Cryogenmash”ın istehsal etdiyi bu qurğu sadəcə daha bir kriogen qurğusu deyildir, bu – Rusiya Federasiyasında əvvəllər analoqu olmayan yeni kriogen avadanlığıdır. “Cryogenmash” bu qurğunun layihəsini işləyib hazırlamış, onu istehsal etmiş və modul formasında quraşdırmağa hazır vəziyyətdə mənzil başına çatdırmışdır.

Saatda 3500 m³ istehsal gücü olan bu azot qurğusunun şaquli vəziyyətdə quraşdırılmış iki unikal kriogen rezervuarı vardır. Tender zamanı bu texnologiya “Cryogenmash” şirkətinə Almaniya, İtaliya və Fransa bazarlarında aparıcı rollar oynayan rəqiblərini qabaqlamağa imkan vermişdir. “Cryogenmash” şirkətinin layihə meneceri Sergey Mazur məlumat verdi ki, azot qurğusu bu sahədə mövcud olan ən qabaqcıl elmi-texniki həllər əsasında istehsal edilmişdir. Həmin texnologiyalar aparıcı xarici şirkətlərin istehsal etdikləri analoji avadanlıqla müqayisədə resurslara qənaət etməyə və əsaslı xərcləri xeyli azaltmağa imkan verir. Bu azot qurğusu yeni polipropilen və yüksək sıxlıqlı polietilen zavodunun ehtiyaclarını qarşılamaq üçün yüksək dərəcədə təmiz azot istehsal edəcək. Qurğunun içindəki azot həm

xammalı və yekun məhsulu boru sistemi daxilində hərəkətə gətirən daşıyıcı maddə rolunu oynayacaq, həm də yanğın və partlayışdan qorunma vasitəsi kimi xidmət edəcək.

“Cryogenmash” ASC müxtəlif texnologiyaların işlənilib hazırlanması, hava ayırıcı avadanlığın istehsalı, texniki qazlarla (oksigen, azot, arqon) təminat, onların daşınması və saxlanması sistemləri, təbii qaz və səmt qazının emalı, habelə mayeləşdirilmiş təbii qaz istehsalı sahəsində Rusiya Federasiyasının ən iri şirkətidir.

“Cryogenmash” ASC şirkətinin Baş Direktoru Mariya Sokolova deyir: “Bu layihə Rusiya ilə Azərbaycan arasındakı əməkdaşlığın genişlənməsinin, habelə “SOCAR Polymer” üçün aparıcı xarici mühəndis-texniki şirkətlərin standartlarına uyğun dünya səviyyəli və elm tutumlu rus sənaye məhsullarının təchizatı sahəsində həyata keçirilən ixrac layihəsinin bariz bir nümunəsidir”.

“SOCAR Polymer”in Baş Direktoru Fərid Cəfərov vurğuladı ki, belə aparıcı rus müəssisəsi ilə əməkdaşlıq etməyimiz çoxmillətli layihə üçün təbii haldır və əlavə etdi: “Azərbaycan və Rusiya Xəzər dənizi vasitəsi ilə, oxşar dəyərlər və, ən başlıcası, neft hasilatı və emalı sahəsindəki uğurlu tərəfdaşlıq hesabına biri-birinə bağlıdır. 25 ildən artıqdır ki, rus şirkətləri respublikamızda səmərəli fəaliyyət göstərir, digər tərəfdən isə, Rusiyadakı layihələrdə azərbaycanlı mütəxəssislərə tələbat var. “Cryogenmash”la həyata keçirdiyimiz birgə fəaliyyət aramızdakı işgüzar və istehsalat əlaqələrinin tarixinə daha bir səhifə əlavə etmişdir. Biz yenə də neft-kimya sənayesini birgə inkişaf etdiririk. Ümid edirəm ki, belə yüksək səviyyəyə çatmış qarşılıqlı anlaşma və etibar uzaq gələcəkdə daha da inkişaf edəcək”.

Çin olan arzular

Hamımızın arzu və istəkləri var, hamı özünə, ailəsinə və əzizlərinə, hətta işə götürənə və ölkəsinə müəyyən şeylər arzulayır. Onlardan bəziləri asanlıqla çin olur, bəziləri ağır zəhmət tələb edir, bəziləri isə heç vaxt baş tutmur. İki il əvvəl mənə arzu və istəklər barədə bir əhvalat danışdılar.

2015-ci ilin oktyabrında Azərbaycana gəldim və çox gözəl adamlarla tanış oldum. Bunlar – Fərid Cəfərov, Emil Eminov və Fuad Əhmədov idi. Onlar mənə SOCAR rəhbərliyinin Sumqayıtda PP və YSPE zavodu inşa etmək arzusu barədə danışdılar.

Onlar güclü kollektiv yığmaq istəyirdilər, elə bir kollektiv ki, o, dünya səviyyəli təhlükəsizlik və keyfiyyət standartlarına cavab verən obyektlərə dair ideyalar vermək, onları layihələndirmək və həyata keçirmək iqtidarında olsun, elə bir kollektiv ki, o, nəinki indi, həm də gələcəkdə perspektivli layihələr həyata keçirməyə hazır olsun.

25 ildən artıq "Fluor" üçün çalışdığım müddət ərzində mən belə arzuları bir çox ölkədə də eşitmişdim. Həqiqətən, adam belə arzuları tez-tez eşidir. Amma, adətən, bu müəyyən bir istəyi həqiqət kimi qələmə vermək cəhdi olur və ya müzakirə mövzusunə çevrilən bir siyasi bəyanat olaraq səsləndirilir. Odur ki, belə arzuların hamısını ciddi qəbul etmək olmaz.

Amma bu dəfə nə isə mənə arzularını səsləndirən bu şəxslərin səmimi olduğuna inanmağa məcbur etdi. Bəlkə də bu onlarda hiss olunan böyük həvəs və enerjiden irəli gəlirdi.

Keçən bir neçə il ərzində mənə aydın oldu ki, həmin arzu və istəklərin şəxsi səbəbi yoxdur. Ən başlıcası odur ki, həmin layihələr vasitəsi ilə yeni iş yerlərinin yaradılması, ixracın artırılması, ölkə üçün əlavə gəlirlərin əldə edilməsi və s. nəticəsində Azərbaycan xalqına necə kömək etmək olar. Bu, son illərin çıxışlarında sadəcə sözlə ifadə edilən bir bəyanat deyildi, bu – "SOCAR Polymer"-in yolgöstərən ulduz kimi inamla qəbul etdiyi həqiqi bir hədəf idi.

Qollarımızı çırmalayıb işə başladığımız 2016-cı ilin noyabr ayının əvvəllərində zavod personalı üçün xidməti təlimatlar hazırlayıb dərc etdik. "SOCAR Polymer"-in kadrlar şöbəsi ilə birgə biz yüksək kvalifikasiyalı namizədlərdən ibarət bacarıqlı bir kollektiv formalaşdırdıq. Kollektivin formalaşdırılması o qədər də çox çəkmədi, çünki,

zənnimcə, Azərbaycan xalqının təhsil səviyyəsinin və əmək etikasının tayı-bərabəri yoxdur.

Son otuz ay ərzində biz iş vaxtının itkisi olmadan 15 milyon adam-saat həcmində təhlükəsiz və dünya keyfiyyət standartlarına cavab verən iş görmüşük. Bu nailiyyət "SOCAR Polymer" in bir çox əməkdaşının vahid KOLLEKTİV kimi çalışması sayəsində əldə edilmişdir. Mühəndis-texniki, kontraktlar, inşaat, SƏTƏM, keyfiyyətə zəmanət, kadrlar, inzibati işlər və bir çox digər şöbələrin kollektiv üzvlərinin hərəsi bu işə öz töhfəsini vermişdir... Onlar o qədər çoxdurlar ki, hamısının adını çəkmək olmur. Qıssası, deməliyəm ki, biz 3 ildən az bir müddət ərzində ayrı-ayrı şöbələr deyil, BÜTÖV BİR ŞİRKƏT YARATMIŞIQQ.

Şəxsən mən xüsusi olaraq Rüfət Quliyevin, Səbinə Feyzovanın, Aydın Hüseynovun, Səbinə Lətifovanın, Erik Streffordun, Xəlid Qasimovun, Karl Ueyraytın, Tamara Məhərrəmovanın, Bəhrüz Hacıyevin və daha bir çoxunun

Kollektivin formalaşdırılması o qədər də çox çəkmədi, çünki, zənnimcə, Azərbaycan xalqının təhsil səviyyəsinin və əmək etikasının tayı-bərabəri yoxdur.

adlarını çəkmək istərdim. Bu böyük nailiyyətə kiçik töhfəmi verməkdə mənə kömək etdiyinizə görə sizin hamınıza təşəkkür edirəm.

Bu layihə mənim karyeramda hələ ki, ən uğurlu layihədir.

Con Ərrousmit
PMC şirkəti "FLUOR"
Baş İnşaat Meneceri, "SOCAR Polymer" layihəsi

Neft mädənlərində, tədris auditoriyalarında və sənaye laboratoriyalarında çalışan gözəl və istedadlı kimya mühəndisləri

İlin bu vaxtında dünyadakı ailə söhbətlərinin çoxu bəşəriyyətin ən yaxşı və ən gözəl yarısı yeni, qadınlar ətrafında gedir. Martın əvvəllərində, həyat yenilənməyə doğru gedən bir vaxtda bütün ailələrdəki analar, nənələr, həyat yoldaşları, xalalar, qızlar sevgi və diqqət dənizinə qərq olurlar. Baharın gəlməsi, torpağın oyanması, bitkilərin cücərməsi, güllərin açılması, hər şeyin çiçəklənməsi – bütün bu bioloji proseslərin arxasında kimyagərlərin ən qüdrətli olan Ana Təbiətin yaratdığı mürəkkəb kimyəvi reaksiyalar dayanır. Bu bizi inandırır ki, Təbiətin ən çalışqan şaqirdləri olan qadınlar həm də yer kürəsindəki ilk kimyagərlər olmuşlar, çünki onlar alovu və duzu əti bişirmək və ya emal

etmək üçün, otları işə yaraları sağaltmaq və bitki liflərini rəngləmək üçün istifadə etmişlər. Əzəli ustaddan dərs almağa can atarkən qadınlar müşahidə edir, nəticə çıxarı, yeni bilikləri yoxlayır və cəmiyyətin artan tələblərini qarşılamaq üçün qabaqcıl həll yolları icad edirdilər.

Təbii bir haldır ki, bol neftin və möcüzəvi naftalanın mövcud olduğu Odlar Yurdu Azərbaycanda qadınlar arasında parlaq kimyagər-alim pleyadası yetişmişdir. Burada həmin alimlərin adlarını çəkmək lap yerinə düşərdi. Bununla biz XIX əsrin ortalarında neftin hasil edilməsi ilə birgə başlamış əlamətdar dövrün təvazökar tablosunu çəkmək etmək istərdik.

İZZƏT ORUCOVA

16.09.1909 – 22.04.1983

İzzət Orucova
laboratoriyada, 1956

İzzət Orucova "Almaz"
pyesindəki baş rolda, 1936

Bakıda dünyaya gəlmiş, ali təhsil almış, mühəndis peşəsinə yiyələnmiş və 1920-ci illərin əvvəllərində qadınların çoxu hələ çarşabda gəzən bir zamanədəfilm ulduzuna çevriləcək bu fenomen xanım İzzət Orucova idi. 1929-cu ildə çarşabsız siması kinoekranlarda görünən Azərbaycanın bu ilk film ulduzu 1967-1971-ci illərdə Qeyri-üzvi və Fiziki Kimya İnstitutunun direktoru, 1971-1983-cü illərdə

işə Aşqarlar Kimyası İnstitutunda motor yağları üçün aşqar qatqıları hazırlayan laboratoriyanın müdiri olmuşdur. O, həmçinin, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının ilk qadın üzvü olmuşdur. Sürtgü yağlarının səmərəliliyini artırılması hesabına milli iqtisadiyyata minlərlə dollar gəlir gətirmiş elmi nailiyyətlərinə görə İzzət Orucova ən yüksək dövlət mükafatları və ordenləri ilə təltif edilmişdir.

RƏFIQƏ ƏLİYEVƏ

20.09.1932 – 06.05.2017

Kimya elmləri doktoru, professor, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü (akademik), əməkdar elm xadimi, "Şöhrət" ordeni Rəfiqə Əliyeva Əlirza qızı. Ümummilli lider Heydər Əliyevə bacısı, Rəfiqə xanım

10 sentyabr 1932-ci ildə Naxçıvan şəhərində anadan olmuşdur.

Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki BDU) kimya fakültəsinin məzunu Rəfiqə xanım 1970-ci ildə analitik kimya üzrə namizədlik dissertasiyasını, 1999-cu ildə isə doktorluq dissertasiyasını müdafiə etmişdir. 61 illik əmək fəaliyyəti müddətində Rəfiqə xanım kimya problemləri institutunda elmi işçi, BDU-da assistent, baş müəllim, dosent və professor, habelə kimya fakültəsinin "Ekoloji kimya və ətraf mühitin mühafizəsi" laboratoriyasının müdiri vəzifələrində işləmişdir.

R.Ə.Əliyevanın əsas elmi işləri fotometrik üsullarla və habelə üzvi reaktivlərdən istifadə etməklə metalların mürəkkəb sistemlərdə müəyyən və tətbiq edilməsi metodikalarına həsr edilmişdir.

R.Ə.Əliyevanın rəhbərlik etdiyi laboratoriyanın tədqiqat işinin əsas elmi istiqaməti təbii və süni obyektlərinin tərkibindəki zərərli maddələrin təhlili, üzvi reagentlərin vasitəsi ilə metalların müəyyən ediləsi və onların ayrılması metodlarının işlənilməsindən ibarət idi.

450-dən artıq elmi işin, 25 dərslük və dərslər vəsaitinin, habelə 20 patentin müəllifi olan R.Ə.Əliyeva bir sıra elmi şüuranın və cəmiyyətin üzvü idi. Alimin rəhbərliyi altında 20-dən artıq fəlsəfə doktoru və elmlər doktoru hazırlanmışdır.

Rəfiqə Əliyeva 6 may 2017-ci ildə 85 yaşında vəfat etmişdir. Alim I Fəxri Xiyabanda dəfn edilmişdir.

FƏZİLƏ SƏMƏDOVA

Azərbaycanın mərkəz rayonlarından biri olan Şamaxıda dünyaya gəlmiş Fəzilə Səmədova əfsanəvi Neft daşlarını kəşf etmiş ilk geoloqlardan olan qardaşı Fuadın yolu ilə getməyi arzulayırdı. Bir çox fəxri adla, orden və medallarla təltif edilmiş texniki elmlər doktoru Fəzilə Səmədova Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvüdür. 70-dən artıq patentin sahibi olan Fəzilə xanım həmçinin 420 elmi işin ortaqlı müəllifidir. Azərbaycanın neft qarışıqları üzrə dünyada tanınmış ekspert hesab edilən, "Azərbaycanın neft qarışıqları, onların sortları və tərkibi" və "Azərbaycanın yeni yataqlarındakı neft sortları və onların heteroatomik tərkibi" adlı kitablar da daxil olmaqla 14 kitab müəllifi olan Fəzilə xanım həm də istedadlı şairdir".

**8 Mart
Beynəlxalq
Qadınlar
Gününüz
mübarək olsun!**

İzzət Orucova, Rəfiqə Əliyeva və Fəzilə Səmədova yaşadıkları dövrdə ölkədə kimyaçı alimlər, təhlilçilər və kimya mühəndisindən ibarət parlaq bir alim pleyadası yetişmişdir. Həyat yoldaşları İkinci Dünya Müharibəsinin cəbhələrində döyüşərkən onlar neft mədənlərindəki işin ağırlığını tərəddüd etmədən öz zərif çiyinlərinə götürmüşlər. Həmin fədakar qadın mütəxəssislərin arasında Mədinə Vəzirova, Suğra Qayıbova, Səkinə Quliyeva, Antonina Bakulina, Sofiya Krüçkina, Anna Pleşko və digərlərinin də adını çəkmək istərdik. Müharibənin dağıtdığı sənayenin bərpa edilməsi prosesinə rəhbərlik etmiş həmin qəhrəman qadınlar 1950-ci illərdə Avropanın ən iri və unikal kimya obyektlərinin tikintisində də kişilərlə çiyin-çiyinə çalışmışlar.

Bu günə qədər bələrlərində az mahnı bəstələnmiş bu qəhrəman qadınlar ölkədə aparılan elmi tədqiqatların, sınaq və eksperiment işlərinin əksəriyyətini heyata keçirir, və, eyni zamanda, kəşflər edir, kitablar yazır, tələbələrə dərslər deyir və ən yaxşı ana olmağa imkan tapırlar.

Biz böyük ehtiramla, həqiqi heyranlıqla və ürəkdən gələn sevgi ilə bütün bu cəsur, fədakar və gözəl kimyaçı qadınlar qarşısında baş əyirik!

8 mart bayramı ərəfəsində əlamətdar nailiyyət

7 mart tarixində, Beynəlxalq qadınlar günü ərəfəsində, "SOCAR Polymer"də çalışan beş ağıllı, cəsur və motivasiyalı xanım şirkətimizi Azərikimya İB-nin keçirdiyi "Xəmsə"

intellektual oyununda təmsil etmək məqsədi ilə bir komanda təşkil etdi. Və biz həmin xanımların bu bilik konkursunda 2-ci yeri tutduqlarını böyük məmnuniyyətlə elan edirik.

Komanda üzvləri (soldan sağa): Gülnar Hüseynli, Zefira Mahmudova, Gövhər Məmmədova, Sevinc Məmmədova və Xalidə Əlimirzəyeva

Azərikimya İB, SOCAR-ın Ekologiya departamenti, Karbamid zavodu, Bakı Mühəndislik Universiteti, Bakı Ali Neft Məktəbi, Milli kitabxana, Sumqayıt Dövlət Universiteti, Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialı, Sumqayıt Təlim Mərkəzi, ASAN Xidmət, Etilen-polietylen zavodu, habelə 6, 22 və 30 sayılı məktəblər bu konkursda 20 komanda ilə təmsil olunmuşdu.

Oyun seçmə və final mərhələlərindən ibarət idi. Seçmə mərhələsi hər birində 4 mövzu olan 3 raunddan ibarət idi. Beləliklə, komandalar hər mövzu üzrə 5 sual olmaqla ümumilikdə 60 suala cavab verməli idilər. Cavablar xüsusi kartlarda yazılır və oyunun təşkilatçıları tərəfindən dərhal yığılırdı. İstər kino, istərsə də elm, musiqi, tarix, coğrafiya, astronomiya, incəsənət və ya ədəbiyyat sahələri olsun, bütün suallar qadınlarla bağlı idi.

Seçmə mərhələsinin sonunda 20 komandadan 4-dü finala vəsiqə qazandı. Finalda iştirakçılar səhnəyə çıxmalı və komandalarının yardımını olmadan konkurs suallarına özləri cavab verməli idilər. Beləliklə, oyun iştirakçıları öz biliklərini həm komanda üzvü olaraq, həm də fərdi qaydada nümayiş etdirə bildilər.

Bizim komandamızı hesabda qabağa çıxaran bəzi suallar aşağıda diqqətinizə çatdırılır:

I raund:

1. ABŞ-ın 44-cü prezidenti C.Kennedinin həyat yoldaşından başqa Ağ Evin interyerində dəyişiklik edən növbəti birinci xanım kim idi?
2. Qızının kağız kuklalarla oynadığını müşahidə edən Rut Həndler nə yaratdı?
3. 1917-ci ildə Marion Donovan tikiş maşını, duş pərdəsi, və xüsusən də, sancaq yerinə plastik paltarasan sıxaclardan istifadə edərək daha sonralar ona dörd patent gətirən hansı ixtirarı etdi?
4. Londonda yaşayan dizayner Mari Kvont Mini Kuper avtomobilindən ilham alaraq bir ixtira etmişdir. Bu hansı ixtiradır?
5. Səliqə yalnız evin içində deyil, həm də küçələrdə olmalıdır deyən S.Uest bu ixtirarı etmişdir. Bu hansı ixtiradır?
6. 1930-cü ilin bir qarlı-yağışlı günü Meri Anderson nə ixtira etdi?
7. "Qanun naminə" filmində Züleyxanın rolunu kim oynamışdır?

8. 1967-ci ildə Yevlaxda anadan olan bu xanım hal-hazırda Milli Konservatoriyanın müəllimidir. Bu kimdir?
9. "Bitlz" qrupu 1965-ci ildə mahnılarından birini həsr etdiyi qadın kimdir?
10. Strasburqda anadan olmuş və əslən Türk olan bu xanım "Məhəbbətin qırx qaydası" adlı bestsellerin müəllifidir. Bu kimdir?
11. Öz romanlarındakı qəhrəmanları zəhərləyərək öldürən yazıçının adı nədir?

II raund:

12. Abşerondakı bu kəndə Məhəmməd Peyğəmbərin qızı və imam Əlinin həyat yoldaşının adı verilmişdir. Bu xanım kimdir?
13. 1991-ci ildə Laçın-Şuşa yolunda güllələnmiş xanım-jurnalistin adı nədir?
14. Paytaxtı Riçmond şəhəri olan hansı ABŞ ştatına kraliça I Elizabetin adı verilmişdir?
15. Kanadanın Britaniya Kolumbiyası əyalətinin cənub-şərqində (Vankuver yaxınlığında) yerləşən bir şəhər və Seyşel adalarındakı digər biri eyni adı daşıyır. Bu hansı şəhərlərdir?
16. Uruqvay vətəndaşı olan bir xanım Argentinada məşhurlaşır. 2000-ci ildə o, "Rio de Plata" mahnısını ifa edir. O xanımın adı nədir?
17. Öz gözəlliyini Braziliyalı, Afro-Braziliyalı, Portuqalıyalı, Fransalı və Karib adaları köklərindən alan bu xanım 2017-ci ildə "Victoriya Secret" şirkətinin "ən dəyərli mələyi" ləqəbini qazandı. Onun soy adı bir Latin Amerikasılı ölkəsinin paytaxtının adı kimi səslənir. Bu xanım kimdir?
18. Bir azərbaycanlı ansamblın Kubada ifa etdiyi hansı

- Azərbaycan xalq mahnısı kütləvi etirazlara səbəb olmuşdu?
19. 2005-ci ildə "Rolling Stones" ansamblının "Angie" mahnısı bu məşhur şəxsin seçki kampaniyası zamanı istifadə olunurdu. Həmin şəxs kimdir?
20. Adriano Çelentanonun "Yeddi gün" sözləri ilə başlanan və Sen Trope və Malibunun adları çəkilən mahnısının adı nədir?
21. İzzət Orucovanın 1936-cı ildə Cəfər Cabbarlının məşhur pyesində oynadığı qəhrəmanın adı nədir?
22. Mara Uilsonun 1996-cı ildə oynadığı film qəhrəmanının və ya "Leon" filmindəki qadın personajın adı nədir?
23. Lük Bessonun 90-cı illərdə çəkdiyi və "Sezar" mükafatına layiq görüldüyü filmin adı nədir?
24. Meksikalı bir qaraçı haqqında çəkilmiş və 1970-ci ildə SSSR-də çox məşhurlaşmış filmin adı nədir?

III raund:

25. Ukraynalı müğənni və ya Bolqarıstanın paytaxtının adı nədir?
26. Ural bölgəsində I Pyotr hansı şəhərə rus kraliçasının adını qoymuşdu?

Bizim xanımlar şirkətimizin nüfuzunu savadlı, bacarıqlı və mütərəqqi personal çalışan bir şirkət olaraq yüksəltdilər. Biz onlarla fəxr edirik. Xanımlar, sizi təbrik edir və əldə etdiyiniz bu vacib qələbəyə görə sizə öz minnətdarlığımızı bildiririk! Afərin!

Təlim və təcrübə möcüzələr yaradır

Maddi-texniki təminat və logistika sahəsində çalışan 3 mütəxəssisə “CIPS” (Tədarük və təchizat üzrə Kral Institutu) sertifikatları təqdim olundu

Bülletenimizin iyun və sentyabr buraxılışlarında əməkdaşlarımızın peşəkar inkişafına həsr olunmuş xəbərlər dərc edilmişdi. Həmin xəbərlərə əlavə olaraq maddi-texniki təminat sahəsində çalışan “SOCAR Polymer”-in bir qrup işçisinin tədarük və təchizat əməliyyatları kurslarında (TTƏ) əldə etdikləri irəliləyiş

barədə xəbərləri dərc etməyə davam edirik. Həmin kurs 2017-ci ilin fevral ayından noyabr ayına qədər davam etmişdir. Aşağıdakı əməkdaşlarımız kursun NC4 və NC5 mərhələlərini uğurla keçərək 2018-ci ilin mart ayında CIPS sertifikatları əldə etdilər:

İştirakçıların reytingi:	NC1 MTT və Təchizat prinsipləri May 2017	NC2 MTT və Təchizat funksiyaları May 2017	NC3 MTT və Təchizat prosesləri July 2017	NC4 MTT və Təchizatın maraqlı tərəfləri Nov 2017	NC5 MTT və Təchizat inzibatçılığı Nov 2017
1	Kamal İbrahimli	Kamal İbrahimli	Samirə İbrahimli	Kamal İbrahimli	Kamal İbrahimli
2	Cavid Əliyev	Samirə İbrahimli	Kamal İbrahimli	Samirə İbrahimli	Samirə İbrahimli
3	Qulu Nəbiyev	Qulu Nəbiyev	Cavid Əliyev	Cavid Əliyev	Cavid Əliyev
4	Samirə İbrahimli, Rəya Əliyeva	Cavid Əliyev	Qulu Nəbiyev	Qulu Nəbiyev	
5	Tural Mustafayev	Tural Mustafayev			

Bütün 5 təlim mərhələsini keçdikdən sonra CIPS sertifikatı əldə etmiş iştirakçılar təlimlərini hər biri 5 kursdan ibarət olan və müvafiq olaraq Yüksək səviyyə Sertifikatının və Diplomu verilməsi ilə başa çatan növbəti iki səviyyədə davam etdirə bilər. Bundan əlavə, diplom almaq üçün keçilməsi lazım olan daha iki alt səviyyə də mövcuddur ki, bu səviyyələri də keçdikdən sonra tədarük və təchizat əməliyyatları (TTƏ) sahəsində Yüksək səviyyə Diplomu və

Peşəkar Diplomu verilir.

Maddi-texniki təminat mövzusunda həmin kursları Tədarük və təchizat üzrə Kral institutu (CIPS) keçirir. Həmin təşkilat satın alma, tədarük və təchizat zənciri sahəsində çalışan bütün mütəxəssislərin peşəkar bilik və bacarıqlarının ən yüksək standartlara gətirib çatdırılması məqsədi ilə fəaliyyət göstərir. CIPS təşkilatı həm ayrı-ayrı şəxslərə, həm təşkilatlara, həm də bütövlükdə bu peşəyə dəstək göstərir.

Kamal İbrahimli
MTT üzrə kiçik
mütəxəssis

- Bu kurs təchizat zəncirinin bir şirkət bölməsi olaraq necə fəaliyyət göstərdiyini daha yaxşı başa düşməkdə mənə kömək etdi. Kursda mən öyrəndim ki, Təchizat zəncirinin idarə olunması şirkətin ümumi əmək göstəricilərinə birbaşa təsir edən çox mürəkkəb bir mexanizmdir. Əldə etdiyim biliklər keyfiyyətin yaxşılaşdırılması və qənaət baxımından MTT sahəsində düzgün qərar verməyin nə qədər vacib olduğunu daha yaxşı başa düşməyə mənə imkan verdi.

Samirə İbrahimli
Logistika mütəxəssisi

- CIPS institutu Maddi-texniki təminat və təchizat sahəsində dünyanın ən iri təşkilatıdır. Kursda əldə etdiyimiz biliklər, bacarıq və anlayış tədarük və təchizatın əsas prosesləri ilə bağlı fundamental peşəkar bilik toplamağa imkan verir. Əldə edilmiş biliklərdən gündəlik iş prosesində istifadə edilməsi mənim əmək göstəricilərimi yaxşılaşdıracaq.

Cavid Əliyev
MMT üzrə böyük
mütəxəssis

- Nə iş görürsən gör, önəmli odur ki, düzgün təhsil və təlimin arxasında həmişə praktiki təcrübə dayansın. Mən hesab edirəm ki, CIPS təlimi əməkdaşların kvalifikasiyasının yoxlanılması və qiymətləndirilməsi üçün istifadə olunan metodlardan biridir. Belə kursların əsas məqsədi hər işçinin öz iş sahəsində tələb olunan nəzəri və tətbiqi biliklərin artırılmasından ibarətdir. Təchizat zəncirinin idarə olunması prosesində xüsusi tapşırıqların yerinə yetirilməsi ilə bağlı tələbələr artır, buna görə də peşəkar biliklərin bu yolla artırılması zəruridir. Məncə bilik, bacarıq və kompetensiyaların artırılması və təkmilləşdirilməsinə

xidmət edən təlim gündəlik işimdə mənə kömək edəcək. Belə kvalifikasiya yoxlamasından uğurla keçənlərdən biri olduğum üçün sevinir və növbəti mərhələlərdə də iştirak etməyə ümid edirəm.

Nəzəri biliklərin praktikada tətbiq edilməsi mənə həm də öz işgüzar statusumun artırılması üçün qabaqcıl təcrübədən istifadə etməyə kömək edəcək. Bu işə, çox güman ki, şirkətimizin uğurlu fəaliyyət göstərməsi üçün qənaət təmin edən bir sıra dəyərli təşəbbüsün irəli sürülməsinə imkan verəcək. Belə konkret praktiki təlim fəaliyyət göstərdiyim sahədəki bacarıqlarımın artırılması üçün qiymətli bir imkandır.

“CMA” sertifikatı təqdim olundu

Artıq 40 ildən çoxdur ki, “CMA®” (İdarəetmə uçotu üzrə sertifikatlı mühasib) attestasiyası kursu bütün mühasiblər və maliyyə sahəsində çalışan peşəkarlar üçün dünya miqyaslı bir etalon rolunun oynayır, çünki belə sertifikatı olan şəxslər rəqəmlərin arxasında sadəcə “nə”yin dayandığını deyil, həm də bunun orada “nə üçün” dayandığını izah edə bilir. Sahib olduqları bacarıqlar həm onların nüfuzunu artırır, həm də daha yüksək qazanc əldə etmək üçün imkan verir. Amma bundan daha əhəmiyyətlisi odur ki, belə attestasiya daha uğurlu işgüzar karyeraya aparıcı bir yoldur. Bu yol sizə yeni qapılar açır, sizin etibarınızı artırır, savadınızda olan boşluqları doldurur və dünyadakı 100000 maliyyə peşəkarının sıralarına qatılmaq üçün imkan yaradır.

“SOCAR Polymer”in böyük mühasibi Orxan Səmədov 2017-ci ilin iyun ayında başlayaraq 7 ay sürən “CMA” attestasiya kursu keçmişdir. Kurs iki hissədən ibarət idi. Birinci hissə maliyyə hesabatı, planlaşdırma, büdcə tərtib etmə, maliyyə proqnozu, əmək göstəricilərinin idarə olunması, xərclərin idarə olunması, habelə daxili nəzarət vasitə və sistemləri kimi mövzuları, ikinci hissə isə - maliyyə balansının təhlili, korporativ maliyyə, qərarların təhlili, risklərin idarə olunması, investisiya qərarları və peşəkar etika mövzularını əhatə edirdi.

Orxan Səmədov
Böyük mühasib

- Bu təlim kursu mənim peşəkar inkişafımda mühüm bir mərhələ idi. Kurs vasitəsi ilə biliklərimi artırıb yenilədikdən sonra mən müasir maliyyə metodikalarını və maliyyələşdirmə sahəsində yeni qəbul edilən təkmilləşdirilmiş standartları daha yaxşı anlamağa başlayıram. Dövri maliyyə hesabatlarının hazırlanması ilə məşğul olduğumdan əldə etdiyim biliklər gündəlik işimdə faydalı olacaq.

Hər hissədən sonra müvafiq olaraq 2017-ci ilin sentyabrında və 2018-ci ilin yanvarında imtahanlar keçirildi. Hər iki imtahanı keçən və “CMA”nın növbəti pilləsinə yüksələn Orxan Səmədov “CMA” sertifikatını bu dəfə mühasib və maliyyə sahəsində çalışan peşəkarların dünya assosiasiyası olan “IMA” (İdarəetmə mühasiblərinin institutu) təşkilatından aldı. 1919-cu ildə təsis edilmiş bu təşkilat sırf idarəetmə uçotu peşəsinə dəstək göstərən ən iri və ən hörmətli assosiasiyalardan biridir.

İstehsalat təlimləri

“SOCAR Polymer” şirkətinin istismar/tekniki xidmət/laboratoriya personalı üçün ölkə daxilində və xaricdə istehsalat təlimləri təşkil olunaraq keçirilir. İstehsalat təlimləri PP zavodunda quraşdırılmış müxtəlif növ avadanlıq və qurğulara göstərilən texniki xidmətin, habelə istismar qaydalarının incəliklərini əhatə etməklə, nəzəri bilikləri genişləndirmək və praktiki bacarıqları artırmaq məqsədini daşıyır. Təlimlər “Tecnimont”, “SOCAR Polymer” və “Fluor” şirkətləri tərəfindən təşkil edilir və təchizatçıların xaricdə yerləşən müəssisələrində və ya Azərbaycanın müvafiq qurumlarında keçirilir. Mart ayında “SOCAR Polymer” işçilərinin iştirakı ilə xaricdə keçirilmiş təlimlər aşağıdakılardır:

XARİCƏ KEÇİRİLMİŞ TƏLİMLƏR

Təlimlərin mövzusu	Şirkət/Ölkə	Müddəti	Tarixlər	İştirakçıların sayı	İştirakçılar
Reaktorun sirkulyasiya nasosları	“ENSIVAL MORET” Eupen, Belçika	1 həftə	5 - 9 mart	5	mexanika-montaj işləri üzrə 2 supervayzer və mexanika-montaj işləri üzrə 3 texnik
Ovuntu kompressoru	“ZEPPELIN SYSTEMS GERMANY SRL” Friedrichshafen, Almaniya	3 gün	12 – 14 mart	5	mexanika-montaj işləri üzrə 2 supervayzer və mexanika-montaj işləri üzrə 3 texnik
Qəza halında dayandırma sistemi (ESD)	“YOKOGAWA” Banqalor, Hindistan	1 həftə	12 – 16 mart	9	2 mühəndis-texnoloq, 1 NÖC supervayzeri, 3 DCS texniki, 2 NÖC texniki və 1 təhlilçi texnik-texnoloq
Qranula üfürücüsü	“ZEPPELIN SYSTEMS GERMANY SRL” Aerzen, Almaniya	2 gün	15 – 16 mart	5	mexanika-montaj işləri üzrə 2 supervayzer və mexanika-montaj işləri üzrə 3 texnik

“SOCAR Polymer” zavodlarında keçirilmiş təlimlər

“Tecnimont” şirkəti ilə imzalanmış EPC müqaviləsində nəzərdə tutulduğu kimi, 28 avqust tarixindən etibarən “KT-Kinetics Tecnology” şirkəti hər gün təlimlər keçirmişdir. Təlimlərin 2017-ci ilin avqust ayından 2018-ci ilin fevral ayının ortalarına qədər davam edəcəyi planlaşdırılmışdır. Zavodun bütün istismar aspektlərini əhatə edən bu geniş təlim proqramı çərçivəsində təlimlərin həm siniflərdə (cəmi 480 saat), həm də bilavasitə iş yerlərində (cəmi 1500 saat) keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Sınıf təlimləri ofis otağı şəraitində müxtəlif mütəxəssis və təchizatçıların rəhbərliyi altında keçirilir. İş yerlərində təcrübəli texniklərin rəhbərliyi altında keçirilən təlimlər isə “SOCAR

Polymer”də çalışan operatorların tam hazırlanması və zavodun effektiv sürətdə istismar edilməsi məqsədilə zavod sahəsində keçirilir. Təlimlər əsas dörd fəaliyyət kateqoriyasına təsnif olunmuşdur: elektrotexnika, NÖC, mexaniki hissə və istismar. Belə təlimlər “SOCAR Polymer” şirkətinin personalına avadanlığın istismar prinsiplərini daha yaxşı başa düşməyə imkan verir və nasazlıqların aradan qaldırılması qaydaları, habelə əsas texniki xidmət növləri haqqında daha ətraflı məlumat çatdırır.

Mart ayında obyektə keçirilmiş bəzi təlimlər haqqında daha ətraflı məlumat aşağıdakı cədvəldə verilir:

Təlimin mövzusu	Müddəti	Keçirildiyi tarixlər	İştirakçı sayı	İştirakçılar
Oturacaq/təhlükəsizlik kəmərlərindən istifadə qaydaları	1 gün	1 mart	38	14 NÖC texniki, 1 PP qurğusu operatoru, 17 YSPE qurğusu operatoru, 6 elektrotexnik
Radiasiya təhlükəsizliyi	1 gün	15 mart	2	1 SƏTƏM qrup rəhbəri və 1 NÖC texniki
		16 mart	2	1 SƏTƏM qrup rəhbəri və 1 NÖC texniki

“Məktəbliləri ruhlandıraraq” pilot layihəsinin ilk mərhələsi başla çatdı

Mart ayında, “SOCAR Polymer” 2018-ci ilin əvvəllərində start verilmiş və kimya fənnini yenidən öyrənməyə başlayan 7-ci sinif şagirdlərinə hesablanmış “Məktəbliləri ruhlandıraraq” adlı layihə çərçivəsində məktəbləri ziyarət etməyə davam etmişdir. Beləliklə, mart ayında layihə kollektivi Qaradağ və Yasamal rayonlarındakı müvafiq olaraq 253 və 53 sayılı məktəbləri ziyarət etmişdir.

253 sayılı dövlət orta məktəbi

Martın 7-də Qaradağdakı 253 sayılı məktəbin 7-ci sinif şagirdləri layihə qrupunu qarşılayıb “SOCAR Polymer” şirkətinin gənc mühəndis-texnoloqlarının hazırladıkları təqdimat mövzularının müzakirəsində fəal iştirak etdilər. Uşaqlar nəinki kimyaya aid bəzi əsas faktlardan xəbərdar olduqlarını göstərdilər, onlar həm də kimyəvi maddələrin gündəlik həyatdakı istifadəsinə dair təqdimatçılara çoxlu sual verdilər və bununla həmin mövzulara həqiqi maraq və öyrənmək istəyi nümayiş etdirdilər. İnsan bədənində hər-hansı polimer özü-özlüyündən formalaşa bilirmi, plastiklər insan orqanizminə zərər vururmu, suyu plastik qablarda saxlamaq nə qədər təhlükəsizdir, nə üçün neft məhsullarının polimer xassələri var, neftin isə yoxdur, neft nə üçün suya qarışmır, nə üçün bəzi neft məhsulları zərərli olduğu halda Naftalan kimi digərləri insan sağlamlığına faydalıdır, ətirli şamın tüstüsü nəfəse çəkildikdə zərərli ola bilirmi kimi suallara cavab almaq onlar üçün çox maraqlı idi. Müzakirələr zamanı öz fəallığı ilə ən çox fərqlənən

Qadir Mənsümov, Çinare Xalığova, Selcan Babazadə, Zəhra Quliyeva, Famil Salikov, Aytac Haciverdiyeva, Rafiq Haşimov, Cavid Məmmədov, Aysu Quluzadə, Mehriban Nüsrətova və Şakir Zahidov adlı şagirdlər oldu. Kimya müəllimi Sevinc Əliyeva uşaqları çəkinmədən sual verməyə və diqqətli olmağa çağırırdı. Dost ünsiyyəti şəraitində keçən görüş səmərəli oldu.

53 sayılı dövlət orta məktəbi

Martın 9-da layihə qrupu Yasamal rayonunda yerləşən və layihənin sınaq mərhələsinin siyahısında axırıncı olan 53 sayılı məktəbə getdi.

Ziyarət edilən hər məktəb layihə iştirakçılarına göstərdi ki, şagirdlər onların diqqətinə lazımı vaxtda çatdırılan naməlum fenomenlərin öyrənilməsi vasitəsi ilə inkişaf edə bilər. Bizə məlum oldu ki, getdiyimiz hər məktəb və hər məktəbin şagirdləri onlara təqdim edilən materialın və bütövlükdə hadisələrin qavranmasına müxtəlif münasibət nümayiş etdirir.

53 sayılı məktəbin 7-ci sinif şagirdləri arasında öz fəallığı ilə ən çox fərqlənən Nəriman Aslanov, Süleyman Şərifzadə, Zəhra Hüseynova, Fərid Abbaszadə, Fərgün Əlizadə, Fərəh Allahverdiyeva və Süleyman Baxşiyev oldu. Onlar sual-cavab və müzakirə prosesində asanlıqla iştirak edərək "SOCAR Polymer"dən gəlmiş qonaqlara və öz müəllimlərinə öz potensiallarını nümayiş etdirdilər, çünki görüşün abı-havası sinfin ən utancaq və azdanışan şagirdlərini belə biganə qoymadı.

"SOCAR Polymer" şirkətinin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsi "Məktəbliləri ruhlandırmaq" adlı layihənin ilk sınaq mərhələsində əldə edilmiş nəticələrə yekun vurdu və həmin nəticələri planlaşdırılmış hədəflərlə tutuşduraraq qiymətləndirdi. Layihənin məqsədi kimya dərslərində əldə edilən biliklərin praktikada istifadə edilməsi haqqında məlumat verməkdən, kimya elminin maraqlı tərəflərini açmaqdan və, ən başlıcası, gənc nəslə kimya sənayesi yüksəlişdə olan Azərbaycanımızda kimya ilə bağlı peşələrə maraq göstərməyə və seçməyə şövq etməkdən ibarət idi. Bundan da əlavə, məktəblilər kimya sənayesi sahəsində fəaliyyət göstərən "SOCAR Polymer" şirkəti ilə tanış olmaq və konkret olaraq polimerlər haqqında yeni məlumat almaq fərsətini əldə etdilər.

Beləliklə, Bakı Təhsil İdarəsinin dəstəyi ilə keçirilmiş bu sosial-maarifləndirici layihə Bakı şəhərinin Binəqədi, Qaradağ və Yasamal rayonlarında yerləşən 244, 253, 273 və 53 sayılı dövlət orta məktəblərini və özəl Azərbaycan Britaniya

Kollecini əhatə edirdi. Bu təhsil müəssisələrində məktəblilərlə keçirilmiş görüşlərdən 150-dən çox şagird bəhrələndi. Onlar gündəlik həyatda, ətraf mühitdə və insan orqanizmində hər an kimya proseslərinin baş verdiyini, kimya elminin imkanlarının olduqca geniş olduğunu və bu sənayenin müasir həyatda vacib rol oynadığını barədə məlumat əldə etdilər. Məsələn, uşaqlar polimerlərin gülləkeçirməz jiletlərdə istifadə edilmək üçün belə kifayət qədər möhkəm olduğunu, və ətrafımızdakı bir çox əşyanın təbii və ya sintetik polimerlərdən hazırlanmış olduğunu öyrəndilər.

Məktəblilərə daha güclü təsir bağışlamaq üçün görüşləri gənc əməkdaşlarımız Sevinc Qafarlı və Nizam Zahidli keçirirdilər. Onlar qəbul imtahanlarında yüksək nəticələr göstərərək universitetə daxil olmuş və "SOCAR Polymer"-in təşkil etdiyi Yay Təcrübə proqramının finalına çıxaraq 21 yaşında şirkətimizə kiçik mühəndis-texnoloq vəzifəsinə qəbul edilmiş bu gənclər məktəblilər üçün yaxşı nümunə oldular.

"Məktəbliləri ruhlandırmaq" layihəsi Prezident İlham Əliyevin 26 dekabr 2014-cü ildə imzaladığı "Azərbaycan Respublikasında sənayenin inkişafına dair 2015-2020-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nda nəzərdə tutulan "İnsan resurslarının yaxşılaşdırılması və elmin inkişafı" (Maddə 5.4) və "Təhsil müəssisələrində kadrların inkişafı proseslərinin iş bazarının tələblərinə uyğunlaşdırılması" (Maddə 5.4.5) kimi məqsədlər çərçivəsində işlənib hazırlanmış və icra edilmişdir.

“SOCAR Polymer” və Azərikimya İB 1918-ci ilin soyqırım qurbanlarını yad etdilər

31 mart tarixində, Azərbaycanlıların Soyqırımının 100-cü ildönümü ilə əlaqədar olaraq, “SOCAR Polymer” şirkətinin nümayəndələri Azərikimya İB-nin kollektivi və Sumqayıt şəhər ictimaiyyəti – elm, mədəniyyət və təhsil işçiləri, müəssisə rəhbərləri, ictimai təşkilatların və respublika mətbuatının nümayəndələri ilə bərabər xalqımızın ən ağır-acı və dəhşətli günlərindən birinin inkaredilməz sübutu olan Quba soyqırım məzarlığını ziyarət etmişlər.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatları Muxtar Babayev, Tahir Mirkişili, Mirzəcan Xəlilov, Azər Badamov və Eldəniz Səlimovun da iştirak etdiyi səfər zamanı kimyaçılar və şəhər ictimaiyyətinin nümayəndələri əvvəlcə Quba soyqırım məzarlığını ziyarət edərək, 1918-ci ildə burada erməni vandalları və qaçaq-quldur dəstələri tərəfindən amansızlıqla qətlə yetirilmiş həmvətənlilərimizin xatirəsini bir dəqiqəlik sükutla yad etmiş, abidə-kompleksin önünə kimyaçılar və Sumqayıt sakinləri adından əklillər qoymuş, gül dəstələri düzmüşlər. Soyqırım qurbanlarının ruhlarına dualar oxunmuşdur. Daha sonra kollektiv Qusar şəhərinə gələrək, 1918-ci ildə «Qanlı dərə» adlanan yerdə erməni-daşnak qoşunlarına qarşı qəhrəmanlıqla döyüşərək, düşmənin böyük canlı qüvvəsini məhv etmiş Quba və Qusar qəhrəmanlarının şərəfinə ucaldılmış monumental abidəni ziyarət etmiş, önünə əklil və gül dəstələri qoymuşlar. Abidənin önündə Qusar rayon İcra Hakimiyyətinin nümayəndəsinin bolşevik maskası altında erməni ikiüzlülüyünü məharətlə gizlətməyi bacaran, əslən

isə qatı daşnak olan A.Mikoyanın və S.Şaumyanın rəhbərliyi ilə Bakıda və Azərbaycanın bir çox bölgələrində, həmçinin azərbaycanlılara qarşı xüsusi qəddarlığı və qaniçənliyi ilə seçilən Amazaspın Qubada yerli sakinlərə, o cümlədən lezgilərə və yəhudilərə qarşı törətdikləri vəhşiliklər, qırğınlar barədə söylədikləri səfər iştirakçılarında düşməne nifrət hissini daha da artırmışdır. Sumqayıtdan ziyarətə gələnler arasında filologiya elmləri doktoru, professor, şair Yafiq Yusifoğlu və şair-publisist, respublikanın Əməkdar jurnalisti Rafiq Oday çıxış edərək, qeyd etmişlər ki, Qubada aşkar edilmiş kütləvi məzarlığın tarixi zaman baxımından 100 illik bir dövrü əhatə etsə də, hadisələrin gedişi baxımından bu günümüzə səsleşir. Erməni quldurları XX əsrin

əvvəllərində olduğu kimi, yüzilliyin sonunda da öz çirkin niyyətlərindən əl çəkməmiş, Dağlıq Qarabağda, Xocalıda, Şuşada, Kəlbəcərdə və Azərbaycanın işğal olunmuş digər ərazilərində yeni vəhşiliklər törətmişlər. Yetişməkdə olan gənc nəsil, xalqımız, eləcə də dünya ictimaiyyəti bilməlidirlər ki, ermənilərin azərbaycanlılara qarşı törətdiyi qanlı cinayətlər təkəcə bunlarla da məhdudlaşmır. Çünki bu münaqişənin dərin kökləri vardır. Bu proses 1905-1906, 1918-1920, 1948-1953 və 1988-1994-cü illərdə azərbaycanlıların kütləvi terror və qanlı soyqırma məruz qalması mərhələlərindən keçmişdir. Ancaq ədalətli hakim olan tarix artıq onların iç üzünü hər addımda açıq-aydın göstərir.

“SOCAR Polymer” xeyriyyə tədbirində iştirak etdi

Novruz bayramı münasibəti ilə xeyriyyə tədbirlərinə dəstək vermək ənənəsinə sadıq qalan “SOCAR Polymer” Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyəti ilə Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyətinin (AzQAC) Sumqayıt filialının birgə təşkilatçılığı, eləcə də Azərikimya İB və “SOCAR Polymer” MMC-nin dəstəyi ilə keçirilmiş tədbirdə iştirak etdi.

Tədbirin məqsədi təqribən 650 az gəlirli ailənin həyatına bayram sevinci və bahar abı-havası gətirməkdən ibarət idi. Tədbirin qonaqları arasında müharibə və əmək veteranlarının, şəhidlərin, əlillərin və az gəlirli şəxslərin ailələri, habelə Sumqayıt Əlil Qadınlar Cəmiyyəti, Əlillərin Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti, Müharibə Şurası, Şəhid Ailələri və Qarabağ Müharibəsi Əlillərinin “Rahib” Xeyriyyə Cəmiyyəti, Respublika Görmə Əlilləri Cəmiyyətinin Sumqayıt şəhər filialı kimi təşkilatların üzvləri və Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyətinin (AzQAC) Sumqayıt filialının siyahısına daxil olan şəxslər də var idi.

Tədbir ərəfəsində AzQAC-ın Sumqayıt filialının könüllüləri maddi cəhətdən korluq çəkən şəxslərə paylamaq məqsədi ilə 300 ərzaq bağlaması hazırlamışdı.

Tədbirdə çıxış edən Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Teymur Səmədov tədbir iştirakçılarını Novruz bayramı münasibəti ilə təbrik etdi və təbiətə hərarət gətirən və Azərbaycan xalqının ürəyinin hərarətini nümayiş etdirən bu bahar bayramı tədbirinin təşkilində

Tədbirdə xərclər üzrə mühasib Famil Məmmədovun təmsil etdiyi “SOCAR Polymer” şirkəti bu kübar tədbirin keçirilməsinə verdiyi töhfəyə görə Fəxri Fərmanla təltif edildi.

göstərdikləri yardıma görə iştirakçı təşkilat və şirkətlərə öz minnətdarlığını bildirdi.

Tədbirdə xərclər üzrə mühasib Famil Məmmədovun təmsil etdiyi “SOCAR Polymer” şirkəti bu kübar tədbirin keçirilməsinə verdiyi töhfəyə görə Fəxri Fərmanla təltif edildi.

Tədbirin rəsmi hissəsindən sonra verilən mini-konsert zamanı qonaqlar milli musiqi nümunələrinə qulaq asıb, rəqslərə tamaşa etdilər. Konsertdən sonra isə ərzaq və hədiyyə bağlamaları paylandı. Sovqatları alan tədbir iştirakçıları onlara bəxş edilmiş müsbət emosiyalar və maddi yardım üçün öz minnətdarlıqlarını bildirdi. Ərzaq və hədiyyə bağlamaları həmçinin bir sıra yataq xəstəsinə də çatdırıldı.

Şpalların nədən hazırlandığını bilirdinizmi?

Dəmir yolu şpalları dəmir yolları sisteminin bir hissəsidir. Onlar relsləri müəyyən məsafədə saxlamağa və mexaniki yükləri dəmir yolunun yatağına ötürməyə imkan verir.

Britaniyalı mühəndislər ölkənin daxili regionlarındakı mədənlərdən çıxarılan kömürü sahil bölgələrində yerləşən yüklənib göndərilmə məntəqələrinə çatdırmaq üçün dəmir yolu icad etdikdən sonra XIX əsrin lap əvvəllərində şpalların hazırlanması üçün istifadə olunan ən birinci material təbii taxta olmuşdur.

Təqribən 1880-cı illərdə dəmir yolçular taxtaya alternativ olaraq metal şpallardan istifadə etməyə başladılar. Məsələnin məzəli tərəfi də var. Belə ki, müstəsna hallarda şpalları bərkitmək üçün taxta yerinə metal birləşdirici elementlərdən belə istifadə olunurdu, çünki, məsələn, Ərəb yarımadasında yerləşən Hicaz kimi yerlərdə bədəvi ərəblər dəmir yolu xətlərindən rels bərkitmə taxta pазları oğurlayıb və onlardan tonqal qalamaq üçün istifadə edirdilər. 1943-cü ildə ilk dəfə olaraq yekpare dəmir-beton şpallar tətbiq edildi. İndi dünyanın hər yerində ağır yüklərə və yüksək sürətə hesablanmış dəmir yollarının tikintisində həmin şpallardan istifadə olunur.

Lakin ənənəvi materiallardan heç biri ideal şpal tələblərinə qənaətbəxş surətdə cavab vermir.

İqlim şərtlərinin, ağır yüklərin və yüksək sürətin təsiri altında tez sıradan çıxdıqlarına baxmayaraq (hər il təqribən şpalların 20%-i dəyişdirilir) kreozot hopdurulmuş palıd şpallar ən geniş yayılmış şpal növü olaraq qalır. 5-15 il sürən kifayət qədər uzun istismar dövründən sonra tərkiblərindəki kreozot maddəsinin kənarlaşdırılması şərti ilə belə şpallar emal edilərək tikinti materiallarına və ya kömürə çevrilə bilər. Amma belə emal prosesi ilə bağlı sət ekoloji standartlar yüksək və qacınılmaz xərclər tələb edir.

Polimer kompozitlər

Son zamanlar ənənəvi materiallara alternativ olaraq müxtəlif kompozit şpal texnologiyaları ortaya çıxır. Ənənəvi analoqları ilə müqayisədə yeni şpallar mexaniki, bioloji və kimyəvi təsirlər altında dağılmaya daha güclü müqavimət göstərir. Burada daha az ilkin material istifadə olunur və texniki xidmət üçün daha az xərc tələb edilir. 50-70 ilə qədər davam edən istismar dövrü daxil olmaqla istehsal texnologiyasından asılı olaraq polimer şpallar bir sıra digər ciddi üstünlüyə malikdir.

2000-ci illərin əvvəllərindən etibarən plastik şpallar Niderland, Avstriya, Almaniya, İsveç, Malayziya, Kanada, ABŞ və Fransada sürətlə yayılmağa başladı. Plastik şpallar tramvay və metro, şəhərlər arası və şəhəryanı qatarlar kimi yerüstü və yeraltı dəmir yollarının tikintisində, habelə mədən sənayesinin infrastrukturunda etibarlı yataq elementi olaraq istifadə olunur.

Dünyanın hər yerində təkrar emaldan çıxan plastıkdən hazırlanmış şpalların populyarlığı get-gedə artır. Belə şpallar ikinci dərəcəli xammalın təkrar istifadə edilməsinə təkan verir, tullantıların həcmi azaldır və praktiki olaraq istismar dövrü boyunca heç bir əlavə texniki xidmət xərci tələb etmir. Belə şpalların qiyməti də əlverişlidir. Amma bu ucuz şpallar çox da möhkəm və dözümlü deyil. Sadəcə bir neçə

konstruksiya variantı olan bu şpallar temperatura və qabarmaya həssasdır, və yanğına davam gətirmir. Hərçənd, şpalların yeyilmə və köhnəlmə dərəcəsi regiondan regiona fərqlənir.

Taxta şpallardan fərqli olaraq armaturlu polimer kompozit materiallardan hazırlanan şpalların demək olar ki, heç zəif cəhəti yoxdur. Yüksək möhkəmliyə və elastikliyə malik olan belə şpallar

atmosfer şərtlərinin təsirinə və material yorğunluğuna çox dözümlüdür. Lakin istehsal texnologiyası çox bahalı olduğundan polimer şpallar hələ ki, bazara çox yavaş nüfuz edir. Daha yeni tətbiq edilməyə başlandığından həmin şpalların uzun müddətli istifadəsi barədə kifayət qədər məlumat yoxdur. Bu isə onların geniş yayılmasının qarşısını alan digər bir maneədir.

Bu – vaxt məsələsidir

Məlum məsələdir ki, bu məqalədə termoplastik şpalların istifadə olunub-olunmayacağı problemi müzakirə edilmir. Bu - daha çox vaxt məsələsidir, yəni vaxt gələcək polimer şpallar təbii materiallardan sıxışdırıb şpalları sıxışdırıb istehsaldan çıxaracaq və taxta şpallar bir növ muzey artefaktına çevriləcək.

Şpalların gələcək nəslə daxil olmaqla kompozit polimer materiallar axırda bahalı təbii materialları əvəz edəcək. Hal-hazırda isə, yeni materialın bazar tərəfindən mənimsənməsi və tətbiq edilməsi problemini aradan qaldırmaq üçün polimer şpalların gündəlik praktikada özlərini necə göstərəcəyi təhlil edilməlidir.

www.socarpolymer.az

AZƏRBAYCANIN
NEFT-KİMYA SƏNAYESİNDƏ
YENİ ÜFÜQLƏR AÇIRIQ

 SOCAR
POLYMER